

НАУКОВЕ ПАРТНЕРСТВО
«ЦЕНТР НАУКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ГУМАНІТАРНІ, ПРИРОДНИЧІ ТА ТОЧНІ
НАУКИ ЯК ФУНДАМЕНТ СУСПІЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(19 – 20 вересня 2017 року)

Харків, 2017

До збірки увійшли матеріали (статті, тези доповідей), надані згідно з вимогами, заявленими для конференції.

Роботи друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за зміст робіт несуть автори.

Претензії до організаторів заходу не приймаються.

При передруку матеріалів посилання обов'язкове.

Частина накладу надсилається до: Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (м. Київ), Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка (м. Харків).

Гуманітарні, природничі та точні науки як фундамент суспільного розвитку
: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарні, природничі та точні науки як фундамент суспільного розвитку» (м. Харків, 19 – 20 вересня 2017 року) / Наукове партнерство «Центр наукових технологій». – Харків: НП «ЦНТ», 2017. – 114 с.

Матеріали будуть цікавими учнівській молоді, студентам, молодим вченим, науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам, а також широкому колу читачів.

Відповідальний за випуск: Кардаш А. О.
Матеріали видано в авторській редакції.
Наклад: 100 примірників.

РОЗДІЛ 6. ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Лигоміна Т.А.,

*аспірантка кафедри практичної психології Інституту людини Київського
університету імені Бориса Грінченка*

РОЛЬ ІМІДЖУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Науковий керівник:

Дятленко Н.М., кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Сучасний етап суспільних трансформацій та освітніх реформ ставить перед спеціалістом вимоги щодо систематичної роботи над власним професійним розвитком, зацікавленості у визнанні іншими людьми професійних досягнень та прийнятті особистості як професійно компетентної, соціально кваліфікованої. Сьогоднішній фахівець характеризується прагненням до самовдосконалення та саморозвитку, здатністю до самопрезентації та здійснення сприятливого враження й позитивного впливу на інших. Особливо це стосується практичних психологів закладів освіти, адже саме з цією професією пов'язано багато суспільних стереотипів та очікувань. В умовах стрімкого розвитку та набутті професією практичного психолога все нових ознак та характеристик від такого спеціаліста очікуються нестандартні ідеї та рішення, достатні організаційно-діяльнісні уміння, що поряд з іншими включають опікування формуванням власного позитивного професійного іміджу.

Професійний імідж практичного психолога належить до малодосліджених проблем в українській психологічній науці. В основу його дослідження покладено наукові уявлення про психологічні механізми прояву та формування іміджу (О.Коханенко, О.Панасюк, Г.Почепцов, Г.Сорокіна, Ю.Чернов тощо), акмеологічну концепцію розвитку професіонала (А.Деркач, В.Зазикін), гуманітарну концепцію іміджу (В.Шепель).

У науковій літературі немає однозначного трактування поняття іміджу. Серед найчастіше вживаних такі, як результат сприйняття людьми деяких

характеристик об'єкту, внаслідок чого в психіці кожного із них формується образ цього об'єкту, який ними оцінюється (О.Панасюк) [4, с. 13], символічний образ суб'єкта, що створюється у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії (О.Перелігіна) [6, с. 23], специфічний образ предмету, що сприймається, коли ракурс сприйняття навмисне зміщений і акцентуються лише певні сторони об'єкта (Г.Андрєєва) [1, с. 124], синтетичний образ, який складається у свідомості людей щодо конкретної особи, організації чи іншого соціального об'єкта, містить в собі значний обсяг емоційно забарвленої інформації про об'єкт сприйняття і спонукає до певної соціальної поведінки (А.Санатулова) [5, с. 10].

При всій різноманітності формувань, у своєму дослідженні будемо керуватися підходами, згідно яких імідж є соціальним, емоційно забарвленим утворенням, що складається у свідомості соціальної групи в результаті зусиль особистості, основне призначення якого полягає у намаганні справити позитивне враження на оточуючих. Ми вважаємо, що процес творення власного іміджу неминуче призводить до ревізії і корекції професійних результатів та інструментів, що в підсумку позначається на професійній діяльності суб'єкта.

Проте, вивчаючи питання професійного іміджу психолога, ми наштотхнутися на низку суперечностей:

- між новими вимогами до професійної діяльності практичного психолога закладу освіти в контексті модернізації системи освіти та усталеними поглядами на імідж як другорядний чинник, що несе в собі лише зовнішній ефект і заважає професійній діяльності;
- між станом теоретичного обґрунтування проблеми професійного іміджу психолога та реальними вимогами до особистості такого фахівця в контексті організації роботи сучасного навчального закладу;
- між очікуваннями респондентів щодо ідеального (еталонного) образу практичного психолога навчального закладу та реальними уявленнями останніх про цей образ.

Це свідчить про те, що незважаючи на актуальність та затребуваність професії психолога, вона досі покрита міфами та стереотипами, і відповідно має зміщений ракурс сприйняття його професійного іміджу.

Доцільно також розглянути питання професійної діяльності практичного психолога закладу освіти. Відповідно до соціально-гуманістичного підходу сенс професійної діяльності полягає в тому, що вона надає широкі можливості для повноцінної реалізації людини. Професійна діяльність більш ніж будь-який інший вид діяльності людини, залучає до себе всю особистість, яка є одночасно і продуктом, і регулятором діяльності. Людина може втілити в продукті своєї праці власне ставлення до світу, людей, суспільства, конкретних сфер людської активності. Таким чином, у рамках цього підходу професійна діяльність виступає як спосіб вираження і розвитку соціальних зв'язків людини та її внутрішнього світу [2, с. 11].

Особливість професійної діяльності психолога закладу освіти вимагає від такого фахівця розвитку спеціальних здібностей та задатків, таких як високий рівень комунікативних умінь, розвинений емоційний інтелект, гнучке та творче мислення, здатність до співпереживання та високий рівень адаптивності, а сучасні професійні реалії ще й вміняють презентувати себе, зарекомендувати себе як фахівця, професіонала свої справи.

Багатовекторність професійної діяльності спрямовує практичних психологів закладів освіти на постійний пошук ефективних технологій удосконалення власної професійної діяльності і формування привабливого професійного іміджу як умови покращання професійних результатів. Особливої уваги заслуговують питання самовираження, саморозвитку та самореалізації особистості у професії.

Саме професійний імідж виступає засобом, завдяки якому в оточуючих формується певне враження про особистість фахівця та сприяє його професійній реалізації. Врахування соціально-психологічних чинників формування іміджу та готовність відповідати очікуванням, може стати вагомим ресурсом удосконалення професіоналізму практичних психологів.

Для психолога, зацікавленого у створенні, підтримці, а при необхідності перетворенні свого іміджу, останній виступає як найважливіший конструкт системі цінностей, як цінність особистості та професійної діяльності. Імідж психолога є цінністю, яка обумовлюється залученістю фахівця у сферу своєї професійної діяльності, критерії і способи оцінки якої, виражені в моральних принципах і цілях його діяльності [3, с.103].

А професійно успішною є така праця психолога, в якій на достатньо високому рівні здійснюється його практична психологічна діяльність, соціальна психологічна взаємодія, реалізується особистість психолога і в якій досягаються хороші результати — перетворення клієнта з об'єкта допомоги в суб'єкт самопомоги.

Отже, імідж виступає одночасно умовою і засобом реалізації успішної професійної діяльності практичного психолога закладу освіти, сприяє його розвитку як професіонала свої справи.

Подальші перспективи дослідження вбачаємо у вивченні структури функцій професійного іміджу практичного психолога, розкритті індивідуальних варіантів, виокремленні чинників.

Література

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Г. М. Андреева. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 378 с.
2. Богдан, Н.Н. Введение в профессиональную деятельность: учеб. пособие / Н.Н.Богдан; Е.В.Балганова; РАНХиГС, Сиб. ин-т упр. — Новосибирск: Изд-во СибАГС, 2013. — 128 с.
3. Бозаджиев В.Л. Имидж психолога. - М.: Издательство «Академия Естествознания», 2009. - 219 с.
4. Имидж : энциклопедический словарь / авт. - сост. А. Ю. Панасюк. - РИПОЛ классик, 2007. - 768 с.
5. Имиджелогия. Как нравиться людям (сост., науч. ред. В.М. Шепель) / В.М. Шепель. - М.: Аспект Пресс, 2002. - 635 с.
6. Перельгина Е. Б. Психология имиджа: учеб. пособие / Е. Б. Перельгина. - М.: Аспект Пресс, 2008. - 128 с.